

GEVOLGEN INVOERING GEZINSBIJSTAND

**EEN INVENTARISATIE VAN 557 MELDINGEN BIJ
HET SP-MELDPUNT GEZINSBIJSTAND**

Sadet Karabulut & Tjitske Siderius, SP Tweede Kamerfractie

mei 2012

INHOUD

Woord vooraf	4
1. Wat is de gezinsbijstand?	5
2. Opzet van het meldpunt	6
3. Gevolgen van de invoering van de gezinsbijstand	7
3.1. Ouders verliezen de bijstandsuitkering	7
3.2. Kinderen verliezen de bijstandsuitkering	9
3.3. Eén van de bijstandsuitkeringen wordt geschrapt	10
3.4. Overige meldingen	10
4. Overige gevolgen	11
4.1. Mantelzorg wordt bemoeilijkt	11
4.2. Verantwoordelijkheid voor schulden verschuift	12
5. Conclusies	13

WOORD VOORAF

In 2010 presenteerde het kabinet Rutte een regeerakkoord met daarin een aanpassing van de bijstanduitkering. Het begrip 'gezinsbijstand' wordt geïntroduceerd. Meerdere uitkeringen achter één voordeur moeten van het kabinet worden voorkomen. De bijstandsuitkering is niet meer een individueel recht maar wordt afhankelijk van het gezinsinkomen. Kinderen die bij hun ouders wonen krijgen geen uitkering meer als de ouder(s) in het gezin wel wat verdienen, pensioen ontvangen of een uitkering krijgen. Dit geldt ook andersom.

Door de invoering van de gezinsbijstand per 1 januari 2012 zijn duizenden mensen¹ met een laag inkomen onzeker geworden over hun toekomst. Zekerheid over het inkomen is voor velen vervangen door stress, onzekerheid en slapeloze nachten. Ondanks dat veel bijstandsgerechtigden nog een half jaar de tijd krijgen om zich voor te bereiden op deze forse inkomensdaling is het voor de meesten onmogelijk om deze financiële klap op te vangen. Gemeenten hebben zich ook duidelijk uitgesproken. Zij ervaren de uitvoering als ingewikkeld en de gevolgen in veel gevallen maatschappelijk onwenselijk.

Op 26 april werd het Kunduz-akkoord door de VVD, CDA, GL, D66 en de CU gesloten. Deze coalitie heeft het voornemen de gezinsbijstand vanaf volgend jaar af te schaffen. De vier grote gemeenten hebben de uitvoering opgeschort. Dat is goed nieuws maar de onzekerheid en verwarring onder mensen is er zeker niet minder op geworden. Veel gemeenten gaan gewoon door met uitvoering van de gezinsbijstand. Andere gezinnen zijn al gekort of kwamen niet meer in aanmerking voor een uitkering. Dit is een onacceptabele situatie waar heel snel een einde aan moet komen.

Met dit rapport willen wij de mensen die worden getroffen door de gezinsbijstand een stem geven. Meer dan 550 mensen waren bereid om hun vaak emotionele, persoonlijke verhaal met de SP te delen. Daar zijn wij hen bijzonder dankbaar voor. Nu is het zaak de gezinsbijstand zo spoedig mogelijk te beëindigen. Daar blijf ik mij samen met de mensen hard voor maken.

Sadet Karabulut
SP Tweede Kamerlid

---

¹ Deze maatregel raakt naar verwachting 18.000 huishoudens: veranderingen in hoogte en aantal van de uitkeringen binnen het gezin. Het totaal aantal uitkeringen zal dalen met 8000 (Bron: wetsvoorstel 32815)

1. WAT IS DE GEZINSBIJSTAND?

Het regeerakkoord van het kabinet-Rutte voorziet in de invoering van de gezinsbijstand². Daarin wordt vermeld dat de bijstand voor inwonenden wordt afgeschaft en de toets op het partnerinkomen vervangen wordt door een toets op het huishoudinkomen. In oktober 2011 stemt een meerderheid van de Tweede Kamer (VVD, CDA, SGP en PVV) in met de invoering van de gezinsbijstand. Ook de Eerste Kamer stemt in december met de voorstellen in.³

Door deze regeling is een bijstandsuitkering per 1 januari 2012 niet meer het recht van een individu. Bij een aanvraag wordt nu gekeken naar het inkomen van het hele gezin. Het inkomen van werkende inwonende kinderen wordt bijvoorbeeld meegerekend, waardoor de bijstandsuitkering van de ouders komt te vervallen of fors lager uitpakt. Jongeren krijgen geen uitkering en begeleiding meer als de ouders een inkomen of een AOW-uitkering hebben.

Het idee achter de wet is om het aantal mensen dat afhankelijk is van de bijstand terug te dringen. Ook wil het kabinet-Rutte de tijdelijkheid van het vangnet meer voorop stellen. De verplichtingen van uitkeringsgerechtigden zouden daarom moeten worden aangescherpt.

---

² Regeerakkoord Rutte I – Vrijheid en Verantwoordelijkheid – 30 september 2010 – pagina 44

³ http://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/32815_wijziging_van_de_wet_werk_en

2. OPZET VAN HET MELDPUNT

Het doel van het meldpunt gezinsbijstand is om zoveel mogelijk bijstandsgerechtigden aan het woord te laten over hun ervaringen met de gezinsbijstand. De SP wil hiermee de gevolgen van deze drastische wetswijziging in kaart brengen. Via de website 'Armoede werkt niet' (www.armoedewerkt niet.nl) zijn mensen in de gelegenheid gesteld om hun persoonlijke verhaal met de gezinsbijstand te melden. Het meldpunt is gestart op 1 maart 2012. In totaal zijn 557 individuele meldingen gedaan.

3. GEVOLGEN VAN DE INVOERING VAN DE GEZINSBIJSTAND

De gevolgen van de gezinsbijstand zijn divers. De exacte gevolgen voor gezinnen zijn afhankelijk van de persoonlijke situatie. De resultaten van het meldpunt staan in onderstaande tabel. Er zijn vier categorieën van inkomensverlies door toepassing van de gezinstoets te onderscheiden: ouder verliest uitkering (3.1); kind verliest uitkering omdat ouder werkt (3.2); kind verliest uitkering omdat ouder AOW ontvangt (3.2) en één van de uitkeringen wordt ingetrokken (3.3). Daarnaast valt een aparte categorie 'overige meldingen' te onderscheiden. Dit zijn meldingen die komen van derden zoals bijstandsconsulenten (3.4). Bij een deel van de meldingen (10%) worden naast het inkomensverlies ook andere problemen gesignaleerd. Deze staan beschreven in hoofdstuk 4.

gevolgen gezinsbijstand	aantal meldingen	Percentage
ouder verliest uitkering, omdat het kind werkt	190	34%
kind verliest uitkering, omdat de ouder werkt	71	13%
kind verliest uitkering, omdat de ouder AOW ontvangt	77	14%
één van de bijstandsuitkeringen wordt ingetrokken	150	27%
overige meldingen	69	12%
Totaal	557	100%

3.1. OUDERS VERLIEZEN DE BIJSTANDSUITKERING

Het overgrote deel van de meldingen (34%) illustreert de problemen die ouders ondervinden door het verlies van de bijstandsuitkering omdat één van de meerderjarige thuiswonende kinderen een inkomen heeft. Doordat het inkomen wordt meegerekend verliest één of beide ouders de gehele of gedeeltelijke uitkering. De consequentie hiervan is dat het thuiswonende meerderjarige kind de ouders moet onderhouden en moet voorzien in de primaire levensbehoeften (zoals eten, drinken, kleding etc.). Ouders hebben zowel morele als praktische bezwaren. Ouders vinden het moreel onwenselijk dat hun kinderen verantwoordelijk worden voor de bestaanszekerheid van de ouders. De kinderen krijgen minder of geen enkele kans op een zelfstandig bestaan. Armoede wordt erfelijk, de bijstandsuitkering wordt een gevangenis voor kinderen die moeilijk of niet aan de armoede van hun ouders kunnen ontsnappen. Een deel van de ouders meldt dat de gezinsbijstand kinderen demotiveert om te gaan werken.

Omdat kinderen elke verdiende euro direct moeten inleveren via korting van de uitkering van hun ouders door de sociale dienst, loont werken voor hen niet. Vooral ouders met een beperking die geen of slechts een kleine

kans op de arbeidsmarkt hebben, ervaren deze maatregel als zeer onrechtvaardig. De kans op passend werk is klein omdat de arbeidsmarkt voor mensen met een beperking zeer ontoegankelijk is. Cijfers over het aantal mensen met een beperking dat bij reguliere werkgevers in vaste dienst is, laten zien dat er nog een wereld te winnen is.⁴

MELDING UIT DE GEMEENTE WEERT: GEEN TOEKOMST VOOR KINDEREN

Ik zelf zit in de uitkering en mijn zoon is vanaf 2010 afgestudeerd voor elektrotechniek. Nu heeft hij eindelijk een jaarcontract gekregen vanaf januari jongstleden. Zijn inkomen is momenteel op een hoogte dat mijn hele uitkering komt te vervallen en mijn zoon is nu genoodzaakt om voor mij en zijn jongere zusje te zorgen met alle vaste lasten van ons beiden van dien. Deze jongeren krijgen zo niet de kans om een toekomst op te bouwen.

Het gezinsinkomen is na korting door de gezinsbijstand problematisch laag. Ouders melden dat het bijna onmogelijk is om met een heel gezin van één uitkering of een laag inkomen rond te komen. De ziektekostenpremies voor elk gezinslid, de verhoging van de huur en de verlaging van de zorgpremie en uitkeringen worden daarbij veelvuldig genoemd. Het huishoudboekje van een grote groep mensen met lage inkomens in Nederland wordt met de gezinsbijstand overhoop gegooid. Voor velen rest niets anders dan zich aan te melden bij de voedselbank.

EEN MELDING UIT DE GEMEENTE WESTERVOORT: UIT HUIS ZETTEN VAN EIGEN KIND IS ONMENSELIJK

Ik ben door de gezinsbijstand genoodzaakt mijn dochter het huis uit te zetten, terwijl ze net weer een baan heeft, een nul-uren-contract, gemiddeld 25 uur per week. Zelf heb ik door een lichamelijke beperking geen sollicitatieplicht. Ik verricht sinds 2007 vrijwilligerswerk. Bij sollicitaties die ik - bij voor mij geschikt werk - doe, krijg ik geen uitnodiging voor een gesprek, waarschijnlijk vanwege mijn leeftijd. Al met al een uitzichtloze toekomst, die in juli al begint.

Veel ouders maken zich grote zorgen over de toekomst van hun kinderen en voor de onmenselijke keuzes waarvoor ouders door de invoering van de gezinsbijstand worden gesteld. Zij overwegen hun kinderen het huis uit te zetten en zorgen daarmee dat hun kinderen op straat belanden. In veel gemeenten is een lange wachtlijst voor een sociale huurwoning. Voor veel jongeren is het moeilijk om op korte termijn een zelfstandige huurwoning te vinden. Een deel van de ouders maakt zich zorgen over dat hun kind verplicht het huis uit moet. Niet alle kinderen zijn er op 18-jarige leeftijd al aan toe om zelfstandig te wonen en een eigen huishouden te voeren.

EEN MELDING UIT DE GEMEENTE DEN HAAG: BIJSTANDSUITKERING IS ARMOEDE

Ik ben in de jaren '80 bijstandsmoeder geweest en weet hoe moeilijk het is. De bijstand is sinds die tijd niet verhoogd. Ik begrijp niet hoe mensen in de bijstand nu kunnen overleven. Als de 'gezinsbijstand' ook nog wordt ingevoerd dan is dat echt bittere en schrijnende armoede.

EEN MELDING UIT DE PROVINCIE NOORD HOLLAND: BESCHAMEND OM MIJN WERK TE MOETEN UITVOEREN

De gezinsbijstand betekent voor mij dat ik individuen en gezinnen de gezinsbijstand moet uitleggen en de consequenties moet uitvoeren. Ik ben werkzaam bij de sociale dienst. Het is af en toe beschamend om het werk te moeten uitvoeren.

⁴ WSW- statistieken 2010 – 14 juli 2011 - Panteia
UWW Kennisverslag 2012 – maart 2012
Divosa-monitor 2011 – deel 1 – juni 2011

3.2. KINDEREN VERLIEZEN DE BIJSTANDSUITKERING

Een ander deel van de meldingen die zijn binnengekomen bij het meldpunt gezinsbijstand gaat over kinderen die de bijstandsuitkering verliezen (27%). Hierbij zijn twee categorieën te onderscheiden: kinderen van ouders met een inkomen (salaris of uitkering, 13%) en kinderen van ouders met een AOW-uitkering (14%). In de eerste categorie zijn de meldingen in de meeste gevallen afkomstig van ouders met een (klein) eigen salaris of een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Voor velen is dit inkomen geen vetpot, maar wel de mogelijkheid om een zelfstandig bestaan te onderhouden. Doordat zij de kosten van het levensonderhoud van hun thuiswonende meerderjarige kind (en soms ook kleinkinderen) op zich moeten nemen is het zeer moeilijk om het huishoudboekje op orde te houden. Mogelijkheden voor de kinderen om zich verder te ontwikkelen en op eigen benen te staan, worden beperkt.

EEN MELDING UIT DE GEMEENTE ETEN LEUR: KIND VERLIEST UITKERING EN TOEKOMST

Mijn dochter van 23 jaar woont nog thuis. Ze is in augustus 2011 zonder werk geraakt. Ze vond het moeilijk een uitkering aan te vragen en heeft steeds af en toe gewerkt en volop gesolliciteerd. Nu is er geen werk meer te vinden en heeft ze besloten een uitkering aan te vragen. Zelf werk ik in de thuiszorg voor 32 uur. Ze krijgt geen uitkering. Ik verdien echt niet veel en kan mijn volwassen dochter niet onderhouden. Ik houd bijna niets over van mijn salaris. Mijn dochter probeert uit alle macht werk te vinden en een opleiding te volgen om zo haar kansen te vergroten. Alleen kan ze een opleiding nu niet betalen. Op deze manier houd je mensen klein en machteloos en creëer je een nieuwe onderklasse waarin de wanhoop de orde van de dag is. Ik word hier ongelooflijk verdrietig van.

EEN MELDING UIT DE GEMEENTE PURMEREND: KIND KOMT IN EEN SOCIAAL ISOLEMENT

Mijn ouders, waar ik bij in woon, moeten financieel weer voor mij moeten zorgen. Ik ben als 30-jarige weer afhankelijk van mijn ouders. De kleine ruimte die wij hadden omdat ik nog een individuele bijstandsuitkering had, is weg. Het wordt heel krap. Ik kan dan alleen nog de basisingen betalen en andere zaken worden onmogelijk. Als ik niet oppas raak ik in een sociaal isolement, want ik kan niet zomaar spontaan met vrienden op pad gaan. Ik probeer voor 1 juli werk te vinden. Want ik wil, ondanks de indruk die de heren Krom en Kamp wekken, graag aan het werk.

De meest schrijnende situatie komt van kinderen met ouders met een AOW-uitkering. Deze ouderen hebben vaak hun hele leven gewerkt en genieten van hun welverdiende AOW, in sommige gevallen aangevuld met een klein pensioen. Zij moeten nu hun volwassen inwonende kinderen gaan onderhouden van hun AOW-uitkering. In veel gevallen woont het kind nog bij de ouders en verricht één van beide mantelzorgtaken. Ook dat wordt onmogelijk gemaakt.

EEN MELDING UIT DE GEMEENTE HARDENBERG: AOW-ERS MOETEN KIND GAAN ONDERHOUDEN

Mijn ouders hebben AOW en een klein pensioentje, dus mijn volledige uitkering vervalt. Ik ben op medische gronden vrijgesteld van sollicitatieplicht en helaas verandert mijn gezondheid niet door deze wetswijziging. Werken zit er voorlopig niet in, dus ik moet op korte termijn een huis vinden. Dat valt niet mee met een gemiddelde wachttijd van vijf jaar. De kans is dus groot dat ik voor de ziektekostenverzekering een wanbetaler wordt.

EEN MELDING UIT DE GEMEENTE LEIDSCHENDAM: AOW MOET MANTELZORGEN VOOR KIND

De gezinsbijstand betekent in de problemen komen. Ik woon nu 8 jaar bij mijn moeder. Zij heeft AOW. Ik heb bijstand, ben al ruim 10 jaar ziek en ga steeds meer achteruit.

Ik kan nooit meer aan het werk en heb niet eens een normaal leven. Omdat ik mezelf nog net kan douchen krijg ik geen 10 uur zorgindicatie, maar ik ben wel ernstig ziek. Ik ben altijd thuis, kan geen boodschappen doen en kan niet koken. Met mijn eigen bijstandsuitkering lukt het net om het hoofd boven water te houden.

3.3. EÉN VAN DE UITKERINGEN WORDT GESCHRAPT

In huishoudens met twee bijstandsuitkeringen worden de uitkeringen omgevormd tot één gezinsuitkering (27% van de meldingen). Waar normaliter beide uitkeringsgerechtigden (ouders en kind) individueel een uitkering ontvingen, wordt de uitkering samengevoegd, verlaagd en op één rekening gestort. Dit zorgt voor vreemde situaties binnen gezinnen. De vraag die vaak opgeworpen wordt: wie beheert het inkomen? Wie betaalt de rekeningen en op welke manier? De gezinsbijstand veroorzaakt spanningen binnen gezinnen. De vraag die vaak wordt gesteld: hoe moet alles betaald worden van zo'n laag inkomen? Door het grote aantal bezuinigingen die deze groepen treft – zoals de verlaging van de uitkering, de verhoging van de zorgpremies, de verlaging van de huurtoeslag, de bevrozing van de kinderbijslag, de eigen bijdragen voor de GGZ – is het voor veel gezinnen onmogelijk alle vaste lasten te betalen.

EEN MELDING UIT DE GEMEENTE DEN BOSCH : RUZIE DOOR GEZINSBIJSTAND

Mijn zoon (24) genoot per 31 december een uitkering van de gemeente en daarbij volgt hij op kosten van de gemeente een studie tot beveiliging. Heel prettig, hij zou dadelijk toch een toekomst zou kunnen opbouwen. Mijn ex-partner is in 2011 ontslagen en moest per 1 februari de uitkering in. Nu komt ineens het gezinsinkomen om de hoek kijken. Beiden krijgen een inkomen. Dit zal dadelijk onherroepelijk ruzie tot gevolg hebben. Het geld wordt op rekening van mijn ex gestort terwijl mijn zoon ook rekeningen heeft die hij moet betalen. De berekening is nu dat zij van het geld wat dadelijk over is niet rond kunnen komen en mijn zoon nu al zijn ziektekostenverzekering niet meer kan betalen. Ik maak mij grote zorgen.

3.4. OVERIGE MELDINGEN

12% van de meldingen gaat over de gezinsbijstand, maar zijn gemeld door derden of gaan over onderwerpen die aan de gezinsbijstand raken. Zo zijn een aantal meldingen binnen gekomen van hulpverleners die hun afkeer van deze maatregel laten blijken. Een ander deel van de meldingen gaat over de gevolgen van de gezinsbijstand op andere rechten, zoals huurtoeslag of inkomensondersteunende maatregelen.

4. OVERIGE GEVOLGEN

Naast de grote directe gevolgen op het gezinsinkomen zijn er nog twee andere indirecte gevolgen van de gezinsbijstand: mantelzorgen wordt bemoeilijkt en de verantwoordelijkheid van schulden verschuift.

4.1. MANTELZORG WORDT BEMOEILIJKT

Een deel van de meldingen komt van mensen die mantelzorg verlenen of krijgen. Doordat de gezinsbijstand de financiële situatie binnen gezinnen op scherp zet, is het voor veel mensen nog onmogelijk om mantelzorg te verlenen aan hun ouder of kind. In de wet is een uitzondering op de gezinsbijstand opgenomen voor mensen die een AWBZ-indicatie hebben van meer dan 10 uur per week. Deze zorg moet dan verleend worden door een inwonende mantelzorger. De persoon die meer dan 10 uur per week AWBZ-zorg krijgt behoudt een individueel recht op een bijstandsuitkering. In veel gevallen wordt echter deze 10 uur per week niet gehaald. Terwijl wel sprake is van mantelzorgen zoals huishoudelijke taken, hulp bij de persoonlijke verzorging en hulp bij de administratie. Bovendien geldt de wettelijke uitzondering alleen voor personen jonger dan 65 jaar. Op het moment dat een kind zijn ouder met AOW-uitkering mantelzorg verleent, geldt de uitzondering niet. Mensen die elkaar zorg verlenen worden zo gestraft. Veel gezinsleden nemen met pijn in het hart afscheid van elkaar en gaan apart wonen. In plaats van zorg door de mantelzorger zal er professionele hulp via de WMO moeten worden ingeschakeld.

EEN MELDING UIT DE GEMEENTE VEENENDAAL: OUDEREN MET AWBZ-INDICATIE NIET UITGEZONDERD

Mijn hoogbejaarde moeder (83) is dement, maar woont nog thuis met mijn broer (bijna 47, enigmate autistisch). Mijn moeder ontvangt een AOW-uitkering en mijn broer bijstand.

Mijn moeder heeft een AWBZ-indicatie voor 24 uur zorg, 7 dagen per week. Ze gaat twee dagen per week naar een zorgboerderij, maar verder heeft mijn broer de zorg voor haar op zich genomen. Wel komt drie keer per week iemand van de thuiszorg haar helpen met douchen. Omdat de uitzondering van de AWBZ-indicatie alleen geldt voor personen jonger dan 65 jaar, wordt de uitkering van mijn broer geschrapt, terwijl hij veel zorg van mijn moeder op zich neemt.

EEN MELDING UIT DE GEMEENTE ALKMAAR: SAMEN REDDEN WE HET NU WEL

Door een samenloop van omstandigheden woont mijn moeder bij mij in. Zij heeft een bijstandsuitkering en ik werk fulltime tegen een minimumloon. Mijn moeder heeft artrose / slijtage in haar nek, rug, knieën en vingers. Ze is slechthorend (met tinnitus), heeft alleen huishoudschool en is alcoholgevoelig. Ze is na de scheiding van mijn vader in de bijstand terechtgekomen. Ze wilde toen graag gaan werken. Ze is bij een keuringsarts geweest en is afgekeurd. Ze heeft dan ook geen sollicitatieplicht meer. Ze woont bij mij in, omdat we voor elkaar zorgen. Ik heb zelf een slaapstoornis (dit gaat gepaard met hallucinaties en angst-aanvallen). Als ik met iemand samenwoon, dan gaat het redelijk goed en kan ik blijven functioneren in mijn werk. Mijn moeder kan de zware huishoudelijke taken niet aan en die doe ik dan weer. Samen redden we het dus. Nu wordt er van mij verwacht dat ik straks mijn moeder ga onderhouden van de 1250 euro per maand die ik verdien.

4.2. VERANTWOORDELIJKHEID VOOR SCHULDEN VERSCHUIFT

Doordat er naar het inkomen van het gezin wordt gekeken verschuift ook de verantwoordelijkheid voor gemaakte schulden. Door invoering van de gezinsbijstand moet het inkomen gedeeld worden met alle inwonende gezinsleden. Als één van de gezinsleden schulden heeft opgebouwd worden andere gezinsleden automatisch hiervoor verantwoordelijk. Schuldeisers zullen er immers alles aan doen om de opgebouwde schuld te verhalen op de schuldenaar. Een schuldeiser kan dus beslag leggen op de gezinsbijstand van de schuldenaren, zodat ook de andere inwonende gezinsleden worden gedupeerd. Een ander probleem is de drempel die wordt opgeworpen voor schuldhulpverlening. Kinderen of ouders die vanwege de gezinsbijstand geen uitkering meer krijgen kunnen gemaakte schulden niet aflossen omdat zij geen toegang krijgen tot de schuldhulpverlening. Zonder inkomen is er geen aflossingsruimte en is de start van een schuldhulpverleningstraject een zinloze exercitie. Het gevolg is dat er in de samenleving minder schulden worden afbetaald en schuldeisers vaker met lege handen staan. Dit leidt ertoe dat er sneller wordt overgegaan tot beslaglegging van goederen en huisuitzettingen van schuldenaren.

EEN MELDING UIT DE GEMEENTE RIJSWIJK: BEROOFT VAN FINANCIËLE VRIJHEID

Een paar jaar geleden moest mijn zoon zijn huis uit door schulden en het niet kunnen betalen van zijn hypotheek. Ik ben nu 64 jaar oud en ben gehandicapt met 9 uur AWBZ. Ik ben al vanaf 1990 financieel onafhankelijk. In september word ik 65 en door de nieuwe wet moet ik dus mee gaan betalen aan de schulden van mijn zoon en ook ben ik mijn financiële vrijheid kwijt. Mijn zoon heeft 150.000 euro aan schulden en heeft door alcoholisme ook een hoop aan zichzelf te wijten. Hij is inmiddels 4 maanden geleden gestopt met drinken, dus hij doet zijn best maar dit kan ik niet meer opbrengen. Ik zie geen andere oplossing om hem per 1 juli er uit te zetten. Dit gaat me niet in mijn koude kleren zitten. Ik ben ten einde raad. Mijn zoon is bezig om te proberen woonruimte te krijgen maar dit is ook hopeloos. Een urgentieverklaring krijgt iemand om deze reden ook niet.

EEN MELDING UIT DE GEMEENTE RAALTE: VERANTWOORDELIJKHEID SCHULDEN VERSCHUIFT

Mijn zoon, 29 jaar, woont bij ons thuis, hij is depressief en heeft een bijstandsuitkering en heel veel schulden. Nu heb ik begrepen dat straks al zijn schulden op mij verhaald gaan worden. Ik heb een baan in de zorg, €1600 netto per maand. Daar moet ik mijn vaste lasten en alle andere zaken van betalen.

5. CONCLUSIES

Het idee achter de gezinsbijstand is om het aantal mensen dat afhankelijk is van de bijstand terug te dringen. Ook wilde het Kabinet Rutte dat de tijdelijkheid van het vangnet meer voorop wordt gesteld. De verplichtingen van uitkeringsgerechtigden zouden daarom moeten worden aangescherpt.

De resultaten van dit meldpunt tonen dat veel mensen in grote financiële problemen komen door invoering van de gezinsbijstand. Het rukt gezinnen uit elkaar, ontnemt jongeren perspectief op een zelfstandig bestaan, maakt gezinsleden verantwoordelijk voor elkaars schulden en straft mensen die voor elkaar zorgen. De besparingen die door de invoering van de gezinsbijstand worden ingeboekt zullen zorgen voor een kostenstijging op andere begrotingen, zoals in de zorg, armoedebestrijding en de schuldhulpverlening.

Werkloze jongeren krijgen geen uitkering meer, maar ook geen begeleiding en ondersteuning bij hun zoektocht naar werk. Ouders met een bijstandsuitkering die vanwege een beperking niet in staat zijn om te werken, worden afhankelijk gemaakt van hun kinderen en nog verder de armoede ingetrokken zonder enig uitzicht op verbetering. De gezinsbijstand levert geen bijdrage aan de armoedebestrijding in Nederland, maar aan tweedeling, uitsluiting, armoede en werkloosheid.

Door de melders zijn veel zinvolle suggesties gedaan om de gezinsbijstand te verzachten. Zo vindt men dat mantelzorgers uitgezonderd moeten worden van de gezinsbijstand. Dit zou niet afhankelijk moeten zijn van alleen een AWBZ-indicatie van 10 uur of meer per week. Veel mantelzorgers vallen door deze voorwaarde buiten de boot. Het verdient aanbeveling om het begrip mantelzorg te verbreden en elk gezinslid dat zorgbehoevend is en beschikt over een geldig indicatiebesluit van de AWBZ, Zorgverzekeringswet of de WMO een individueel recht op een bijstandsuitkering toe te kennen. De in de wet opgenomen grens wordt door de melders als zeer arbitrair en oneerlijk ervaren. Ook zou een uitzondering gemaakt moeten worden voor bijstandsgerechtigden die mantelzorg verlenen aan personen van 65 jaar of ouder. Zij zouden een individueel recht op een bijstandsuitkering moeten behouden vanwege hun zeer wenselijke inzet voor een inwonend familielid.

Mensen met een aantoonbare beperking voelen zich door de gezinsbijstand gestraft. Zij hebben een zeer gering perspectief op inkomensverbetering omdat de arbeidsmarkt voor mensen met een beperking niet heel toegankelijk is. Melders vinden het om die reden wenselijk dat mensen met een arbeidsbeperking worden uitgezonderd van de gezinsbijstand.

In de huidige wet is het demotiverend voor kinderen om te gaan werken, omdat zij daarvan geen financieel voordeel ondervinden. Door inwonende meerderjarige kinderen tot het sociaal minimum te laten bijverdienen – zonder dat het consequenties heeft voor de uitkering van de ouders – blijft werken voor deze kinderen lonend. Bovenal kunnen zij een eigen toekomst opbouwen.

Een andere suggestie gaat over het in de wet vastleggen dat ouders en kinderen niet voor elkaars schulden verantwoordelijk kunnen worden gehouden. Hiermee wordt voorkomen dat gezinsleden elkaars

schuldenproblemen moeten oplossen en nog meer financiële problemen krijgen. Voor schuldenaren met gezinsbijstand zouden mogelijkheden geboden moeten worden om schulden zelf af te lossen.

STOP DE INVOERING VAN DE GEZINSBIJSTAND PER DIRECT IN ALLE GEMEENTEN

Het is verstandig om per direct de invoering van de gezinsbijstand te stoppen vanwege alle negatieve gevolgen voor mens en maatschappij. In plaats van de invoering per 1 januari 2013 te staken (zoals het Kunduz-akkoord voorstelt) is het wenselijk om deze per direct te stoppen.

Voor wie al te maken heeft met de gezinsbijstand moet deze per direct met terugwerkende kracht worden teruggedraaid. De grote onzekerheid waarin bijstandsgerechtigden zijn terecht gekomen is niet benijdenswaardig.

Voorkomen moet worden dat nog meer gezinnen uit elkaar worden getrokken. Dat mantelzorgers en ouderen worden gestraft voor de door hen geleverde inspanningen. Nu de vier grote steden in overleg met het Ministerie van Sociale Zaken de uitvoering van de gezinsbijstand hebben opgeschort, is er nog meer aanleiding om de uitvoering voor ALLE gemeenten op te schorten: bijstandsgerechtigden horen geen speelbal te zijn van politiek spel. De gezinsbijstand moet worden geschrapt!

